

INSTRUCȚIUNEA NR. /
privind derularea și modificarea contractului de achiziție publică/contractului de achiziție
sectorială/acordului-cadru

Având în vedere:

1. Prevederile incluse în legislația națională, respectiv:
 - prevederile art. 221 - 222 și art. 236 din *Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice*, cu modificările și completările ulterioare (indicată în continuare prin expresia *Legea nr. 98/2016*);
 - prevederile art. 235 – 243 și art. 253 din *Legea nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale*, cu modificările și completările ulterioare (indicată în continuare prin expresia *Legea nr. 99/2016*);
 - prevederile art. 164 - 165 din Anexa la *Hotărârea Guvernului (H.G) nr. 395/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului de achiziție publică/acordului-cadru din Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice*, cu modificările și completările ulterioare (indicată în continuare prin expresia *Anexa* (dacă este cazul) la *H.G. nr. 395/2016*);
 - prevederile art. 158 – 161 din Anexa la *Hotărârea Guvernului nr 394/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului sectorial/acordului-cadru din Legea nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale*, cu modificările și completările ulterioare (indicată în continuare prin expresia *Anexa* (dacă este cazul) la *H.G. nr. 394/2016*);
 - art. VIII din *Ordonanța de Urgență a Guvernului (O.U.G) nr. 107/2017 pentru modificarea și completarea unor acte normative cu impact în domeniul achizițiilor publice* (indicată în continuare prin expresia *O.U.G. nr. 107/2017*);
 - *Hotărârea Guvernului nr.1/2018 pentru aprobarea condițiilor generale și specifice pentru anumite categorii de contracte de achiziție aferente obiectivelor de investiții finanțate din fonduri publice* (indicată în continuare prin expresia *H.G. nr. 1/2018*);
 - *O.U.G. nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 337/2006, cu modificările și completările ulterioare - abrogată* (indicată în continuare prin expresia *O.U.G. nr.34/2006*).
2. Interpretările formulate de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene în:
 - i. Cauza C-454/06, *Pressetext Nachrichtenagentur GmbH c. Republicii Austria (Bund), APA-OTS Originaltext-Service GmbH, APA Austria Presse Agentur registrierte Genossenschaft mit beschränkter Haftung* (Hotărârea din 19 iunie 2008);
 - ii. Cauza C-549/14, *Finn Frogne A/S/Rigspolitiet ved Center for Beredskabskommunikatio, Danemarca* (Hotărârea din 7 septembrie 2016);

- iii. Cauza C-91/08, Wall AG v La ville de Francfort-sur-le-Main and Frankfurter Entsorgungs- und Service (FES) GmbH (Hotărârea din 13 aprilie 2010);
- iv. Cauza-526/17, Comisia Europeană vs Republica Italiană (Hotărârea din 18 Septembrie 2019).
3. Sesizările primite de la autorități/entități contractante și operatori economici privind incidența în practică de interpretări diferite asupra unor prevederi ale legislației speciale în materia achizițiilor publice/sectoriale privind modificarea contractelor.

În scopul:

1. Creșterii transparenței, predictibilității și a caracterului unitar în legătură cu operarea modificărilor contractuale atât pentru operatorii economici cât și pentru autoritățile/entitățile contractante în analiza a diverse situații practice întâlnite pe parcursul executării contractelor;
2. Evitării unor interpretări ale autorităților/entităților contractante sau operatorilor economici care pot contraveni principiilor din materia achizițiilor publice/sectoriale.

În temeiul:

1. art. 4 alin. (3) din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 13/2015 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Achiziții Publice*, aprobată prin Legea nr. 244/2015, cu modificările și completările ulterioare,

Președintele Agenției Naționale pentru Achiziții Publice emite următoarea instrucțiune:

CAPITOLUL I - Dispoziții generale

ART. 1

(1) Autoritatea/entitatea contractantă și operatorul/operatorii economic/economici stabilesc prin semnarea contractului de achiziție publică/sectorial (denumit în continuare *contractul*) sau a acordului-cadru, ca urmare a acordului de voință exprimat, drepturile și obligațiile pe care și le asumă, cu respectarea regulilor și limitelor impuse prin acesta și prin legislația în domeniul achizițiilor publice/sectoriale, cât și din domeniul obiectului contractului/acordului-cadru

(2) În situația în care, pe parcursul derulării unui contract sau a unui acord-cadru, apare necesitatea unei modificări a acestuia, autoritatea/entitatea contractantă va stabili, înainte de aprobarea și formalizarea efectuării respectivei modificări, dacă aceasta ar reprezenta o modificare permisă a contractului fără a fi necesară organizarea unei noi proceduri sau o modificare substanțială care ar necesita organizarea unei noi proceduri de atribuire.

(3) În aplicarea prevederilor alin. (2), pentru fiecare modificare contractuală autoritatea/entitatea contractantă efectuează o analiză cu privire la necesitatea și justificarea modificării, care se formalizează, în cazul altor modificări decât cele vizate de art. 2 al prezentei instrucțiuni, printr-un document, însoțit de analize

justificative detaliate (de exemplu, analize de piață) la nivelul căruia se demonstrează încadrarea în circumstanțele specifice prevăzute la art. 221 din Legea nr. 98/2016 și respectiv la art. 235-243 din Legea nr. 99/2016 și care se supune aprobării de către reprezentatul legal al autorității/entității contractante sau de către persoana împuternicită de către acesta;

(4) Autoritatea/entitatea contractantă va menține, pe parcursul implementării contractului și/sau acordului-cadru, un registru al modificărilor care va indica pentru fiecare modificare cel puțin următoarele: descrierea modificării, scopul modificării, valoarea acesteia și noua valoare a contractului și/sau acordului-cadru (dacă este cazul), baza legală (conform categoriilor definite la alin. (5) de mai jos, data și referința documentului de aprobare (act adițional, ordin administrativ etc).

(5) Posibilitățile de modificare a contractului și/sau acordului-cadru detaliate prin prezenta instrucțiune sunt structurate în corelație cu prevederile legale în vigoare, așa cum rezultă din tabelul de mai jos:

A. MODIFICĂRI NESUBSTANȚIALE ale contractului/acordului-cadru (nu necesită o nouă procedură de atribuire (CAPITOLUL II))			
Tipul de modificare	Legea nr.98/2016	Legea nr.99/2016	Referință instrucțiune
Modificări prin clauze de revizuire prevăzute în mod expres în cadrul contractului			
I.1. Aplicare directă a clauzelor prevăzute la nivelul contractului/acordului-cadru -	Art. 221 alin. (1) lit. a) și alin. (2)	Art. 236	Secțiunea 1 art. 2
Modificări în baza posibilităților oferite de legislație (chiar dacă nu sunt menționate în cadrul contractului)			
Lucrări / servicii / bunuri suplimentare			
Modificare ce nu permite schimbarea contractantului din motive economice sau tehnice și pentru că ar cauza autorității contractante o creștere semnificativă a costurilor/dificultăți semnificative, în cazul în care sunt necesare lucrări / servicii / bunuri suplimentare	Art. 221 alin. (1) lit. b), alin. (3), (4), (5), (6), (10)	Art. 237 și 239	Secțiunea 2- art. 3 Secțiunea 4 – art. 5
Circumstanțe pe care o autoritate / entitate contractantă diligentă nu putea să le prevadă			
Modificări cauzate de circumstanțe pentru o autoritate/entitate contractantă diligentă nu putea să le prevadă	Art. 221 alin. (1) lit. c), alin. (4), (5), (6) și (10)	Art. 238, art. 239 și art. 242 alin. (1)	Secțiunea 3 - art. 4 Secțiunea 4 - art. 5
Înlocuirea contractantului			
Înlocuirea contractantului	Art. 221 alin. (1) lit. d)	Art. 240 alin. (1)	Secțiunea 5 - art. 6
Alte modificări nesubstanțiale			
Modificare nesubstanțială, indiferent de valoarea sa, inclusiv ajustarea prețului în cazul în care au loc modificări legislative sau au fost emise de către autoritățile locale acte administrative care au ca obiect instituirea, modificarea sau renunțarea la anumite taxe/impozite locale.	Art. 221 alin. (1) lit. e), alin.(7) Art. 164 alin.(4) H.G. nr.395/2016	Art. 240 alin. (2) și (3) Art. 158 alin. (4) H.G. nr.394/2016	Secțiunea 6- art. 7, art. 8
Modificare a contractului care conduce la o suplimentare/modificare financiară valoric scăzută			
Modificare cu valoare redusă	Art. 221 alin. (1) lit. f), alin. (9), (10)	Art. 241 Art. 242 alin. (1)	Secțiunea 7- art. 9
B. MODIFICĂRI SUBSTANȚIALE ale contractului/acordului-cadru care fac necesară organizarea unei noi proceduri de atribuire (CAPITOLUL III)			
Modificarea ar fi permis selecția altor candidați decât cei selectați inițial sau acceptarea unei alte oferte decât cea acceptată inițial sau ar fi atras și alți participanți la procedura de atribuire.	Art.221 alin.(7), litera a) și art.222	Art.240 alin.(3), litera a) și art.243	ART. 10 – art. 11
Modificarea schimbă echilibrul economic al contractului în favoarea contractantului.	Art. 221 alin. (7), litera b) și art. 222	Art.240 alin.(3), litera a) și art.243	ART. 10 – art. 11
Modificarea extinde în mod considerabil obiectul contractului	Art. 221 alin. (7), litera c) și art. 222	Art.240 alin.(3), litera a) și art.243	ART. 10 – art. 11

Un nou contractant înlocuiește contractantul inițial, în alte cazuri decât cele permise.	Art. 221 alin. (7), litera d) și art. 222	Art.240 alin.(3), litera a) și art.243	ART. 10 – art. 11
--	---	--	-------------------

(6) În sensul prezentei instrucțiuni, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

- a) **Natură generală/Caracter general al contractului** – conform art.221 alin. (11) din Legea nr.98/2016, respectiv art. 242 alin. (1) din Legea nr.99/2016, obiectivele principale urmărite de autoritatea/entitatea contractantă la realizarea achiziției inițiale, obiectul principal al contractului și drepturile și obligațiile principale ale contractului, inclusiv principalele cerințe de calitate și performanță.
- b) **Data de clarificare** - data ultimului termen-limită prevăzut de art. 160 alin (2) din Legea 98/2016, respectiv de art. 172 alin. (2) din Legea 99/2016 care se calculează prin raportare la data limită de depunere a ofertelor/solicitărilor de participare (inclusiv decalată, după caz.
- c) **Data de referință** - data stabilită de autoritatea / entitatea contractantă în contractul inclus în documentația de atribuire ca reprezentând un anumit număr de zile înainte de data depunerii, fie conform prevederilor legislative exprese în acest sens și aplicabile documentației de atribuire (de exemplu, conform celor prevăzute de H.G. 1/2018.), fie în baza deciziei autorității / entității contractante atunci când nu există prevederi legislative exprese în acest sens; în acest din urmă caz, data de referință nu poate fi stabilită ca fiind ulterioară datei de clarificare.
- d) **Costul** – toate cheltuielile efectuate sau care urmează a fi efectuate de către contractant în legătură cu executarea contractului/acordului-cadru, inclusiv cheltuielile indirecte sau costuri similare, dar care nu includ profitul.
- e) **Remăsurare** – activitatea de determinare a cantităților de lucrări real executate de către contractant în cadrul contractelor de execuție lucrări și care rezultă în urma implementării și respectării proiectului tehnic inițial. Eventualele diferențe între cantitățile estimate la nivelul proiectul tehnic inițial și cele real executate nu vor fi considerate modificări ale proiectului tehnic inițial

(7) Înainte de aprobarea unei modificări autoritatea/entitatea contractantă se asigură că dispune/va dispune de resursele financiare necesare pentru a efectua plățile contractuale aferente modificărilor; de asemenea, pe parcursul implementării contractului / acordului-cadru, autoritatea / entitatea contractantă va monitoriza efectul aplicării clauzelor de revizuire și se va asigura că dispune de resursele financiare necesare pentru a efectua plățile contractuale.

(8) Acordul de voință al părților privind modificările contractuale se consemnează în scris și poate fi exprimat, în funcție de prevederile contractuale incluse în documentația de atribuire, în mai multe modalități, după cum urmează:

- a) în ceea ce privește aplicarea mecanică, de strictă interpretare a clauzelor de revizuire prevăzute în mod explicit în contract, cum ar fi aplicarea unei formule de ajustare, remăsurători, acordul de voință al părților este exprimat prin semnarea contractului; această situație nu se aplică în cazul exercitării unei opțiuni,

pentru că opțiunea este prevăzută ca o posibilitate în contract, dar exercitarea opțiunii nu este decisă la momentul semnării contractului.

- b) în cazul în care contractul prevede astfel, unele modificări solicitate de contractant pot fi aprobate prin ordin sau instrucțiune emisă de către autoritatea / entitatea contractantă (sau de către un reprezentant împuternicit al autorității / entității contractante); în acest caz, acordul de voință al operatorului economic este exprimat prin semnarea contractului prin care a acceptat clauzele contractuale care permit aprobarea de modificări prin ordin sau instrucțiune (în limitele definite în respectivele clauze).
- c) în cazul în care contractul prevede astfel, unele modificări pot fi aprobate prin schimb de scrisori, de tip solicitare / aprobare, cum ar fi în cazul aprobării unui subcontractant sau aprobării unor experți non-cheie.
- d) în toate celelalte cazuri, prin act adițional.

(9) În aplicarea alin. (8) și în situația în care este necesar un angajament bugetar suplimentar, orice creștere a valorii unui contract trebuie consemnată prin act adițional.

(10) În aplicarea alin. (8), lit. b) și c), autoritatea / entitatea contractantă nu poate include clauze contractuale care să înlăture obligația semnării unui act adițional la contract atunci când au loc modificări contractuale în baza art. 221, alin. (1), literele b), c), d) – punctul ii din Legea 98/2016, respectiv art. 237, art.238, art. 240 alin. (1), lit. b) din Legea nr. 99/2016 sau clauze contractuale care au drept efect eludarea controlului ex-ante exercitat de către Agenția Națională pentru Achiziții Publice asupra modificărilor contractuale.

**CAPITOLUL II- MODIFICĂRI NESUBSTANTIALE ale contractului/acordului-cadru
(nu necesită o nouă procedură de atribuire)**

Secțiunea 1- Clauze de revizuire (prevăzute în mod expres la nivelul contractului)

ART. 2

(1) În conformitate cu prevederile art. 221 alin. (1) lit. a) din Legea 98/2016, respectiv art. 236 din Legea nr. 99/2016, sunt clauze de revizuire acele clauze expres prevăzute în documentația de atribuire, respectiv în clauzele contractuale, fiind făcute cunoscute tuturor potențialilor ofertanți de la momentul derulării procedurii de atribuire a contractului/acordului-cadru în cauză.

(2) Clauzele de revizuire din cadrul contractului/acordului-cadru trebuie să nu ofere o marjă nelimitată de acțiune în timpul contractului / acordului-cadru, respectiv :

- a) să fie clare, precise și fără echivoc;
- b) să precizeze limitele și natura modificărilor sau opțiunilor precum și condițiile în care se poate recurge la acestea;
- c) să nu afecteze caracterul general al contractului sau acordului-cadru;

(3) În sensul alin. (1) și (2) clauzele de revizuire pot consta în aplicarea unor opțiuni de suplimentare sau reducere a contractului/acordului-cadru sau pot face referire la modificări ale contractului/acordului-cadru, precum exemplele de mai jos, dar fără a se limita la acestea:

Exemple de clauze de revizuire privind opțiuni de suplimentare sau reducere a contractului/acordului-cadru:

a) opțiunea de suplimentare a cantității de produse / servicii / lucrări achiziționate; într-un asemenea caz, se vor include informații relevante în documentația de atribuire inițială cu privire la cantitatea de produse / servicii / lucrări ce poate fi achiziționată suplimentar sau care poate fi redusă, în raport cu cea care trebuia furnizată/prestată/executată conform contractului/acordului-cadru inițial, intervalul de timp în care poate produce efecte asemenea opțiune, prețul la care vor fi plătite produsele/serviciile/lucrările achiziționate suplimentar.

1. Exemplu contract de servicii: servicii de proiectare pentru reabilitarea a 100 blocuri într-o anumită localitate. În funcție de resursele bugetare suplimentare care pot fi identificate în timpul implementării contractului, autoritatea/entitatea include în documentația de atribuire opțiunea de a suplimenta serviciile de proiectare pentru încă 30 blocuri.

2. Exemplu contract de lucrări: lucrări de reabilitare 100 blocuri într-o anumită localitate; în funcție de resursele bugetare suplimentare care pot fi identificate în timpul implementării contractului,

autoritatea/entitatea include în documentația de atribuire opțiunea de a suplimenta lucrările de reabilitare pentru încă 30 blocuri.

3. Exemplu contract de furnizare: furnizarea a 1000 de tablete pentru școlari într-o anumită localitate; în funcție de resursele bugetare suplimentare care pot fi identificate în timpul implementării contractului, autoritatea/entitatea include în documentația de atribuire opțiunea de a suplimenta achiziția cu încă 300 de tablete.

b) opțiune prevăzută în documentația de atribuire de reducere a valorii contractului prin adaptarea metodologiei la o situație de fapt: derularea unor conferințe, sesiuni de instruire în mediul online dacă circumstanțele de sănătate publică nu permit organizarea lor în formatul de întâlniri față-în-față.

Exemple de clauze de revizuire privind modificarea contractului:

a) ajustarea prețului contractului ceea ce presupune precizarea în documentația de atribuire și în contractul în forma inițială a modalității/formulei de calcul și a sursei de informații care vor sta la baza calculării, într-o manieră obiectivă, a modului de ajustare a prețului pe parcursul implementării contractului.

b) prelungirea duratei contractelor cu caracter de regularitate în baza prevederilor art. 161 din Anexa la H.G. nr. 394/2016, respectiv art. 165 din Anexa la H.G. nr. 395/2016.

c) utilizarea unor metode de cercetare suplimentare în situația în care metodologia în cadrul unui contract de cercetare nu conduce, din motive obiective, la obținerea tuturor rezultatelor prevăzute.

d) livrarea unor produse de ultimă generație atunci când furnizorul respectiv a lansat pe piață în timpul derulării contractului versiuni mai performante ale produselor contractate inițial, cu menținerea prețurilor prevăzute de contractant în oferta sa inițială sau ajustate, după cum s-a prevăzut în documentația de atribuire.

e) diferențele rezultate în urma remăsurătorilor definite la art. 1, alin. (6), lit. e) care presupun că sumele datorate să fie calculate în funcție de cantitățile de lucrări real executate, pe baza prețurilor stabilite în propunerea financiară; de exemplu, se vor include în aceasta categorie diferențele de cantități dintre cele estimate la nivelul proiectului tehnic și cele executate, aferente elementelor componente ale sistemului de canalizare (conductă, cămine vizitare etc) rezultate ca urmare a modificării minore a poziției/cotei căminelor de vizitare, căminelor de racord sau a altor componente parte a sistemului de canalizare; nu pot fi considerate însă remăsurători diferențele dintre cantitățile estimate în listele de cantități din proiectul tehnic și cantitățile real executate în cazul în care proiectul tehnic este elaborat de către antreprenor (cum ar fi în cazul unor contracte de proiectare – execuție) sau diferențele dintre cantitățile estimate în listele de cantități din proiectul tehnic și cantitățile real executate atunci când aceste diferențe sunt cauzate de o modificare a proiectului tehnic, respectiv a soluției tehnice; clauzele de revizuire privind diferențele de remăsurători în cadrul contractelor de execuție de lucrări pot prevedea limitări procentuale,

astfel autoritatea/entitatea contractantă va urmări ca la finalul contractului creșterea prețului contractului reprezentată de valoarea netă a diferențelor rezultate din remăsurători să nu depășească, de exemplu, 10% în cazul executării unui obiectiv/obiect nou de investiții sau 20% în cazul executării lucrărilor de intervenție la construcții existente în devizul investiției.

f) prelungirea duratei de realizare a unor activități în graficul de execuție a proiectului fără a fi afectată durata totală de implementare a contractului.

g) înlocuirea unui expert cheie în cadrul unui contract de servicii intelectuale.

h) ajustarea prețului contractului pentru a reflecta prelungirea duratei de derulare a procedurii de atribuire a contractului de achiziție publică/sectorială peste durata de valabilitate a ofertei, stabilită inițial prin documentația de atribuire, din motive care nu se află sub controlul contractantului.

i) înlocuirea contractantului cu terțul său susținător în cazul în care întâmpină dificultăți în implementare iar respectivul terț susținător va prelua îndeplinirea obligațiilor contractuale.

j) aplicarea de penalități prevăzute explicit în cadrul contractului, ca urmare a nerespectării de către o parte contractantă a obligațiilor sale contractuale (sau din cauza producerii unui eveniment aflat în responsabilitatea contractuală a uneia dintre părți), ceea ce presupune că vor fi aplicate/plătite fără a fi considerate modificări care să conducă la nevoia organizării unei noi proceduri de atribuire.

(4) Condițiile de realizare a modificărilor conform art. 221 alin. (1) lit. a) din Legea 98/2016, respectiv art. 236 din Legea nr. 99/2016, nu vor fi întrunite dacă:

a) modul de stabilire a prețului final ce urmează a fi plătit nu a fost definit în mod obiectiv în contractul/acordului-cadru inițial; sau

b) posibilitatea modificării cantităților și/sau a prețului ce urmează a fi plătit nu a fost clar precizată în clauzele de revizuire, ci rezultă din alte evenimente ce apar în implementarea contractului/acordului-cadru, precum, în cazul contractelor de execuție de lucrări, apariția necesității modificării soluției tehnice din cauza unui proiect tehnic defectuos; sau

c) modificarea nu rezultă exclusiv din aplicarea directă și nemijlocită a clauzelor de revizuire ale contractului/acordului-cadru inițial; sau

d) modificarea ar afecta caracterul general al contractului/acordului-cadru, respectiv ar afecta obiectivele principale urmărite de autoritatea/entitatea contractantă la realizarea achiziției inițiale, obiectul principal al contractului/acordului-cadru sau drepturile și obligațiile principale ale contractului/acordului-cadru, inclusiv principalele cerințe de calitate și performanță (de exemplu, în cazul unui contract de furnizare hardware autoritatea/entitatea contractantă nu poate prevedea posibilitatea achiziționării unor tipuri de produse care nu se află în aria de acoperire a obiectului principal al contractului, cum ar fi articole de papetărie).

(5) Reglementările în domeniul achiziției publice/sectoriale nu impun vreun prag valoric limitativ cu privire la creșterea/micșorarea prețului contractului/acordului-cadru ca urmare a modificărilor contractuale ce se încadrează în prevederile art. 221 alin. (1) lit. a) din Legea nr.98/2016, respectiv în prevederile art. 236 din Legea nr.99/2016; autoritățile/entitățile contractante se vor asigura că modificările respective nu afectează caracterul general al contractului/acordului-cadru.

Secțiunea 2- Lucrari / servicii / bunuri suplimentare

ART. 3

(1) În cazul în care este necesară achiziționarea unor produse/servicii/lucrări suplimentare de la contractantul inițial, indispensabile atingerii rezultatelor și indicatorilor specifici de performanță sau calitate aferenți respectivului contract iar autoritatea/entitatea contractantă nu poate atribui un contract nou pentru că se află în imposibilitatea schimbării contractantului inițial din motive economice sau tehnice și pentru că schimbarea ar cauza autorității contractante dificultăți semnificative sau creșterea semnificativă a costurilor, se aplică prevederile art. 221 alin. (1) lit. b), art. 221 alin. (3) din Legea nr. 98/2016, respectiv ale art. 237 din Legea nr. 99/2016; noțiunea de produse/servicii/lucrări suplimentare poate acoperi atât produse/servicii/lucrări noi cât și creșterea cantităților de produse/servicii/lucrări inițial prevăzute.

(2) Condițiile cumulative care permit modificarea contractului conform prevederilor art. 221 alin. (1) lit. b), art. 221 alin.(3), art. 221 alin. (4) din Legea nr. 98/2016, respectiv ale art. 237 din Legea nr. 99/2016, sunt:

a) schimbarea contractantului este imposibilă din motive economice sau tehnice, precum cerințe privind interschimbabilitatea sau interoperabilitatea cu echipamentele, serviciile sau instalațiile existente achiziționate în cadrul procedurii de achiziții inițiale.

b) schimbarea contractantului ar cauza autorității contractante dificultăți semnificative sau o creștere semnificativă a costurilor.

c) creșterea prețului, în cazul contractelor ce se supun dispozițiilor Legii nr. 98/2016, nu depășește 50 % din valoarea contractului inițial.

(3) Motivele economice sau tehnice pentru care schimbarea contractantului este imposibilă pot fi de natura celor descrise mai jos dar fără a se limita la acestea:

a) determinate de imposibilitatea prestării de către un nou contractant a serviciilor de reparații suplimentare la ansambluri, subansambluri și piese care inițial nu au fost cuprinse în caietul de sarcini aferent achiziției de servicii de întreținere și reparații (echipamente, utilaje, instalații); reparațiile au fost constatate pe fluxul tehnologic specific reviziei/reparației planificate iar procesul tehnologic nu poate fi finalizat fără aceste reparații suplimentare din cauza interoperabilității dintre piesele/subansamblurile suplimentare și cele făcând obiectul contractului inițial iar înlocuirea contractantului ar afecta garanția pe care contractantul inițial este obligat să o asigure conform contractului.

b) determinate de imposibilitatea introducerii a încă unui contractant în activitățile de dezvoltare a aceluiași sistem informatic în condițiile în care este necesară o extensie a sistemului contractat inițial iar dacă această extensie ar fi produsă de către un alt contractant decât contractantul existent fie nu ar putea funcționa, fie ar trebui refăcut întregul sistem.

c) determinate de nevoia de a extinde eșantionul de analiză în cadrul unui contract pentru realizarea unui studiu sociologic în vederea atingerii obiectivelor cercetării iar schimbarea contractantului ar afecta caracterul unitar al metodologiei și al rezultatelor și ar cauza costuri semnificative autorității contractante.

determinate de imposibilitatea schimbării procesului tehnologic dezvoltat în cadrul proiectului inițial din considerente de acces restricționat al altor operatori economici decât contractantul la utilizarea unei anumite tehnologii pentru care acesta din urmă deține brevet de invenție sau drepturi de utilizare exclusivă; de exemplu, în cazul dezvoltării unei centrale nucleare utilizând un anumit tip de tehnologie, a unei centrale electrice utilizând un anumit tip de turbine pe gaz, a unei rețele de telecomunicații sau semnalizare feroviară iar eventualele lucrări suplimentare trebuie să se realizeze utilizând același tip de tehnologie și/sau echipamente pentru a se asigura interoperabilitatea cu infrastructura existentă.

d) În sensul prezentului articol, care vizează produse/servicii/lucrări suplimentare, creșterea prețului contractului va fi reprezentată de valoarea produselor/serviciilor/lucrărilor suplimentare, fără a fi luate în considerare eventualele produse/servicii / lucrări inițiale la care se renunță; în cazul în care contractul inițial include o formulă de ajustare a prețului, pragul valoric de maxim 50 % se raportează la valoarea ajustată a contractului, la momentul aprobării modificării.

(4) În următoarele exemple, nu există motive economice sau tehnice (în sensul prevederilor art. 221, b) 1. Legea 98 și art 237, (2, a) din Legea 99) pentru care schimbarea contractantului ar fi imposibilă:

a) într-un contract de execuție drumuri apare necesitatea de a executa unele lucrări suplimentare, respectiv lucrări de relocare a unei conducte de gaze; pentru execuția acestor lucrări suplimentare, antreprenorul intenționează să introducă în contract un nou subcontractant, specializat în conducte de gaze; chiar dacă schimbarea contractantului pentru execuția respectivelor lucrări suplimentare ar putea genera dificultăți, întârzieri și/sau costuri suplimentare, schimbarea contractorului nu poate fi motivată din punct de vedere tehnic, deoarece execuția unor lucrări de relocare a unei conducte de gaze nu este economic sau tehnic inseparabilă de lucrările de drumuri; de asemenea, faptul că antreprenorul intenționează să subcontracteze aceste lucrări către un subcontractant nou este un indiciu că schimbarea contractantului nu este imposibilă.

b) dacă într-un contract de reabilitare a unei structuri apare necesitatea execuției unor lucrări noi aferente, de exemplu, consolidării fundației acesteia, chiar dacă schimbarea contractantului pentru execuția respectivelor lucrări ar putea genera dificultăți, întârzieri sau costuri și chiar dacă fundația este

un element inseparabil din punct de vedere constructiv de restul elementelor structurii, schimbarea contractorului nu poate fi motivată din punct de vedere tehnic deoarece lucrările de consolidare a fundației pot fi executate și de către un alt contractant.

Sectiunea 3 – Circumstanțe pe care o autoritatea / entitate contractantă diligentă nu ar fi putut să le prevadă

ART. 4

(1) Modificarea generată de apariția unor circumstanțe care nu puteau fi prevăzute, așa cum rezultă din prevederile art. 221 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 98/2016, respectiv ale art. 238 din Legea nr. 99/2016, necesită îndeplinirea următoarelor condiții cumulative:

a) modificarea a devenit necesară în urma unor circumstanțe pe care o autoritate/entitate contractantă diligentă nu ar fi putut să le prevadă; aceste circumstanțe se referă la situațiile care nu puteau fi anticipate până la data de clarificare, inclusiv, în ciuda pregătirii cu o diligență rezonabilă a procedurii inițiale de către autoritatea/entitatea contractantă, luând în considerare mijloacele disponibile, natura și caracteristicile proiectului concret, bunele practici din domeniul în cauză și necesitatea de a asigura o relație corespunzătoare între resursele cheltuite pentru pregătirea procedurii de atribuire și valoarea sa previzibilă.

b) modificarea nu afectează caracterul general al contractului.

c) creșterea prețului, în cazul contractelor/acordurilor-cadru ce se supun dispozițiilor Legii nr. 98/2016, nu depășește 50 % din valoarea contractului/acordului-cadru inițial;

(2) În interpretarea prevederilor alin. 1, lit. a), autoritatea/entitatea contractantă nu poate justifica circumstanțele pe care nu ar fi putut să le prevadă prin motive care țin, de exemplu, de lipsa sa de experiență sau cunoștințe de specialitate în domeniul achiziției, de cooperarea inexistentă, inadecvată cu diverși factori de decizie, actori instituționali sau de lipsa sa de control asupra situației invocate (aceste circumstanțe țin de imposibilitatea de a anticipa, prevedea și nu de imposibilitatea de a controla); planificarea defectuoasă a serviciilor/lucrărilor și/sau erorile de proiectare precum și pregătirea neadecvată a modului de atribuire a contractului de către autoritatea/entitatea contractantă nu intră în categoria circumstanțelor care nu au putut fi prevăzute și, prin urmare, nu constituie o justificare în vederea aplicării prevederilor art. 221 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 98/2016, respectiv art. 238 din Legea nr. 99/2016.

(3) Modificarea contractului ca urmare a unor circumstanțe care nu ar fi putut fi prevăzute poate fi justificată, de exemplu, de:

a) evoluția degradării structurilor, dacă aceasta a fost cauzată de factori care nu au fost și care nu puteau fi anticipați din cauza caracterului lor extraordinar, neobișnuit pentru zona și condițiile în care s-au produs; în schimb, evoluția normală a degradărilor structurilor, generată de timpul scurs între perioada elaborării studiului de fezabilitate și perioada derulării procedurii de atribuire,

respectiv data de clarificare, este o situație pe care o autoritate / entitate contractantă diligentă o putea anticipa.

- b)** inundațiile, alunecările de teren și căderile de versanți în condițiile în care acestea reprezintă fenomene neobișnuite pentru zona geografică respectivă, și doar în cazul în care investigațiile și studiile de teren necesare au fost realizate, fiind aplicate toate prevederile legale, dar și cunoștințele și bunele practici legate de domeniul din care face parte contractul.
- c)** prelungirea duratei contractului de lucrări care să justifice suplimentarea cantității serviciilor de supervizare aferente, în condițiile în care prelungirea provine din cauze obiective, care nu puteau fi prevăzute de o autoritate/entitate contractantă, fapt ce presupune că apariția și/sau efectele acestora nu pot fi gestionate printr-o planificare diligentă sau anvergura acestora depășește o perioadă rezonabilă de timp ce poate fi estimată pe baza experienței practice (de exemplu, constructorul a încetinit semnificativ ritmul de lucru din cauza emiterii cu întârziere considerabilă a autorizațiilor/acordurilor/avizelor de către o terță parte, fapt ce a condus la încetinirea progresului fizic al lucrărilor iar această situație nu a putut fi gestionată prin mecanismele prevăzute în cadrul clauzelor contractului inițial de servicii; în această situație, achiziționarea cantităților suplimentare de servicii de supervizare este limitată la ce este strict necesar pentru a compensa perioada în care constructorul diminuează volumul de muncă sau chiar își suspendă activitatea; în schimb, nerespectarea obligației autorității/ entității contractante de a pune terenul la dispoziția antreprenorului, ceea ce conduce la întârzieri în executarea lucrărilor, nu este o circumstanță care nu putea fi prevăzută de autoritatea / entitatea contractantă până la data de clarificare, inclusiv.
- d)** modificările de acte normative inclusiv normative tehnice făcând necesară modificarea cerințelor tehnice ale produselor / serviciilor / lucrărilor, dacă acestea au fost publicate după data de clarificare; o astfel de modificare nu poate fi invocată, însă, ca element ce nu putea fi prevăzut de autoritatea / entitatea contractantă în situația în care un act normativ a fost publicat înainte de data de clarificare, chiar dacă intrarea sa în vigoare urma să aibă loc la o dată ulterioară.
- e)** degradarea elementelor de construcție ca urmare a unor accidente (rutiere, feroviare sau de altă natură), și în cazul în care riscul aferent nu este alocat, prin contract, executantului, poate constitui element ce nu putea fi prevăzut de autoritatea / entitatea contractantă dacă accidentele respective au avut loc ulterior datei de clarificare iar autoritatea/entitatea contractantă a fost în imposibilitatea luării la cunoștință în timp util pentru a opera modificări ale documentației de atribuire.
- f)** modificările în configurația terenului determinate de apariția unor construcții noi pot constitui circumstanțe care nu puteau fi prevăzute de autoritatea / entitatea contractantă în situația în care construcțiile au fost edificate ulterior datei de clarificare, fără a exista indicii care să anticipeze o astfel de modificare la momentul întocmirii caietului de sarcini aferent respectivului contract.

g) nevoia de a transfera echipamentul într-o nouă locație din cauza unui incendiu în locația unde fusese instalat inițial de furnizor iar contractul cu acesta este în vigoare.

(4) În sensul prezentului articol, creșterea prețului contractului/acordului-cadru reprezintă valoarea modificării, respectiv valoarea produselor/serviciilor/lucrărilor suplimentare / noi minus valoarea eventualelor produse/servicii/ lucrări inițiale la care se renunță din cauza modificării care intervine în derularea contractului/acordului-cadru ca urmare a apariției circumstanțelor care nu puteau fi prevăzute de autoritatea / entitatea contractantă; în cazul în care contractul/acordul-cadru inițial include o formulă de ajustare a prețului, pragul valoric de maxim 50 % se raportează la valoarea ajustată a contractului/acordului-cadru, la momentul aprobării modificării; un exemplu în acest sens este următorul: un contract de lucrări prevede construcția unui zid de cărămizi, cu 1000 de cărămizi roșii, la prețul de 1 leu bucata; după semnarea contractului și înainte de începerea lucrărilor este publicat un act normativ prin care se impune ca zidul să fie din cărămizi galbene; cărămizile galbene au un preț de 1,1 lei bucătă. În acest exemplu, valoarea modificării sau creșterea prețului contractului este de $(1100 - 1000) = 100$ lei.

Secțiunea 4 – Aplicarea pragului valoric de 50% aferent modificărilor privind lucrări/servicii/bunuri suplimentare și circumstanțe care nu puteau fi prevăzute

ART. 5

(1) Modificările aplicate în condițiile prevăzute de art. 221 alin.(1) lit. b) și lit. c) din Legea nr.98/2016 și respectiv art. 237 și art. 238 din Legea nr. 99/2016 trebuie analizate ca modificări de sine stătătoare, independente de restul modificărilor permise ale contractului menționate la art. 1 alin. (5) din prezenta instrucțiune.

(2) În aplicarea prevederilor art. 221 alin. (4) din Legea nr. 98/2016, autoritatea/entitatea contractantă va urmări ca valoarea cumulată a tuturor modificărilor contractului/acordului-cadru realizate în condițiile prevăzute de art. 221 alin.(1) lit. b) și lit. c) din Legea nr.98/2016, să nu depășească pragul de 50 % din valoarea contractului inițial; în cazul în care contractul inițial include o formulă de ajustare a prețului, pragul valoric de maxim 50 % se raportează la valoarea ajustată a contractului, la momentul aprobării modificării (*a se vedea anexa 2 la prezenta instrucțiune*).

(3) Valoarea celorlalte modificări permise ale contractului nu are impact asupra procentului de 50% prevăzut de art. 221 alin. (1) lit. b) și c) din Legea nr. 98/2016 (*a se vedea anexa 1 la prezenta instrucțiune*), modificările prevăzute de aceste norme putând fi realizate distinct/suplimentar față de celelalte modificări .

Secțiunea 5 – Înlocuirea contractantului

ART. 6

(1) Înlocuirea contractantului inițial de un nou contractant este permisă fără a fi considerată modificare substanțială, în următoarele situații prevăzute de art. 221 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 98/2016, respectiv art. 240 alin. (1) din Legea nr. 99/2016:

a) ca urmare a unei clauze de revizuire stabilite de autoritatea/entitatea contractantă în contractul/acordul-cadru inițial; aplicarea acestei clauze ar putea fi prevederea contractuală conform căreia, în cazul în care contractantul întâmpină dificultăți în implementare, terțul susținător, introdus în ofertă și nominalizat în contract, va prelua îndeplinirea obligațiilor contractuale, conform celor asumate la nivelul angajamentului ferm anexă la contract, fără ca prin aceasta să se reducă, extindă sau să se elimine obligațiile și responsabilitățile stipulate în contractul inițial și fără a fi afectat caracterul general al acestuia.

b) atunci când drepturile și obligațiile contractantului inițial rezultate din contract/acordul-cadru sunt preluate, ca urmare a unei succesiuni universale sau cu titlu universal în cadrul unui proces de reorganizare, inclusiv prin fuziune sau divizare, achiziție sau insolvență, de către un alt operator economiccareluării, îndeplinește criteriile de calificare și selecție stabilite inițial, cu condiția ca această modificare să nu presupună alte modificări substanțiale ale contractului/acordului-cadru și să nu se realizeze cu scopul de a eluda aplicarea procedurilor de atribuire prevăzute de legislația în domeniul achizițiilor publice/sectoriale; verificarea criteriilor de calificare și selecție stabilite inițial se face prin raportare la noul contractant.

c) atunci când autoritatea/entitatea contractantă își asumă obligațiile contractantului față de subcontractanții acestuia, respectiv aceștia față de autoritatea/entitatea contractantă; în aplicarea acestei prevederi se poate introduce o clauză contractuală potrivit căreia, la încetarea anticipată a contractului, contractantul cesionează autorității/entității contractante, la cererea acesteia, contractele încheiate cu subcontractanții acestuia.

(2) Modificările de la alin. (1), lit. b) și c) pot fi aplicate și fără a fi prevăzute expres în contract/acordul-cadru, având în vedere că sunt permise prin legislația primară în domeniul achizițiilor publice/achizițiilor sectoriale.

Secțiunea 6 – Alte modificări nesubstanțiale

ART. 7

(1) O modificare va fi considerată nesubstanțială în conformitate cu prevederile art. 221 alin. (1) lit. e) și alin. (7) din Legea nr. 98/2016, respectiv art. 240 alin. (2) și (3) din Legea nr. 99/2016, atunci când se îndeplinesc, în mod cumulativ, următoarele condiții:

- a) modificarea nu introduce condiții care, dacă ar fi fost incluse în procedura de atribuire inițială, ar fi permis selecția altor candidați decât cei selectați inițial sau acceptarea unei alte oferte decât cea acceptată inițial sau ar fi atras și alți participanți la procedura de atribuire;
- b) modificarea nu schimbă echilibrul economic al contractului/acordului-cadru în favoarea contractantului într-un mod care nu a fost prevăzut în contractul de achiziție publică/acordul-cadru inițial¹;
- c) modificarea nu extinde în mod considerabil obiectul contractului de achiziție publică/acordului-cadru;
- d) contractantul inițial nu este înlocuit în alte condiții decât cele permise în lege.

(2) Modificarea unui contract/acord-cadru este considerată nesubstanțială în sensul alin. (1) atunci când prin modificare, contractul/acordul-cadru nu prezintă caracteristici care diferă în mod substanțial de cele ale documentului inițial, cum ar fi și fără a se limita la:

- a) introducerea/înlocuirea de către operatorul economic a unui nou subcontractant, în timpul implementării contractului, cu respectarea condițiilor prevăzute mai jos la alin. 3 și alin. 4, din cadrul prezentului articol.
- b) înlocuirea liderului asocierii prin preluarea acestei calități de către unul din membrii asocierii și/sau modificarea componenței inițiale a asocierii prin preluarea atribuțiilor unui/unor membrii de către alt asociat/restul asociaților, cu condiția ca, de exemplu, după modificarea componenței, membrii asocierii să îndeplinească cerințele de calificare și selecție stabilite inițial în documentația de atribuire și cu respectarea după caz, a condiției prevăzută la art. 186 din Legea nr.98/2016, respectiv art.200 din Legea nr.99/2016.
- c) modificarea procentelor asociaților din valoarea contractului, în măsura în care o astfel de modificare asigură: îndeplinirea în continuare a cerințelor de calificare din documentația de atribuire, nu afectează aplicarea factorilor calitativi de evaluare din cadrul criteriului de atribuire a contractului (astfel cum au fost formulate aceste aspecte în documentația de atribuire) și nu modifică condițiile specifice privind executarea contractului stabilite anterior de autoritatea/entitatea contractantă în cazul operatorilor economici care participă în comun la procedura de atribuire.
- d) modificarea succesiunii fazelor de realizare a unor activități, fără a afecta celelalte clauze contractuale cum ar fi termenul de finalizare a contractului, și în situația în care, de exemplu, algoritmul de evaluare tehnică a ofertelor bazat și pe modul de planificare a succesiunii acestor faze nu este afectat.

¹ Schimbarea echilibrului economic al contractului în favoarea contractantului acoperă mai multe tipuri de situații cum ar fi următoarele: contractantul este plătit mai mult pentru aceeași prestație (fără a lua în seamă efectul unor ajustări de prețuri sau alte modificări permise); valoarea contractului rămâne aceeași dar prestația scade fie cantitativ, fie calitativ; se fac modificări contractuale care au efect o îmbunătățire a fluxului de numerar al contractantului față de cel prevăzut inițial (de exemplu, crește valoarea avansului contractului, scade valoarea unor penalități contractuale, scade valoarea garanției de bună execuție).

- e) modificarea contului bancar sau a altor detalii de acest gen ale plății, inclusiv în cazul în care plățile urmează să se realizeze către un alt asociat diferit de asociatul desemnat inițial să încaseze prețul contractului. În cazul modificării contului bancar, autoritatea / entitatea contractantă va verifica respectarea legislației relevante în domeniul combaterii spălării banilor, finanțării terorismului și sancțiunilor internaționale.
 - f) ajustarea prețului contractului într-o situație care nu putea fi prevăzută de către contractant, dacă aceasta este strict necesară pentru acoperirea costurilor pe baza cărora s-a fundamentat prețul contractului, cu respectarea prevederilor alin. (1) lit. a) – d) privind încadrarea modificărilor ca fiind nesubstanțiale; prin situație care nu putea fi prevăzută se înțelege un eveniment a cărui apariție sau ale cărui efecte nu putea fi prevăzut în mod rezonabil de către un ofertant diligent la data de clarificare, este mai presus de controlul contractantului, nu intră sub responsabilitatea contractuală a contractantului și are ca efect crearea unei disproporții de prestații între părți afectând interesele comerciale legitime ale contractantului.
 - g) prelungirea duratei inițiale de îndeplinire/executare a contractului peste termenele stabilite inițial în contract, din motive care nu se află sub responsabilitatea contractantului, cu respectarea prevederilor alin. (5) din cadrul prezentului articol.
 - h) durata de derulare a procedurii de atribuire a contractului de achiziție publică/sectorială se prelungește peste durata de valabilitate a ofertei, stabilită inițial prin documentația de atribuire, din motive care nu se află sub controlul contractantului, și dacă sunt respectate condițiile precizate la alin. (1) din prezentul articol.
- (3)** Introducerea de către operatorul economic a unui nou subcontractant (chiar dacă în ofertă nu s-a prevăzut subcontractarea pentru activitatea respectivă) sau înlocuirea unui subcontractant, în timpul implementării contractului este o modificare nesubstanțială în sensul alin (1) dacă sunt îndeplinite următoarele condiții cumulative:
- a) introducerea unui nou subcontractant / înlocuirea unui subcontractant nu are impact asupra îndeplinirii criteriilor de calificare/selecție raportat la momentul evaluării ofertelor; de exemplu, în cazul înlocuirii unui subcontractant, dacă operatorul economic la momentul evaluării ofertelor a îndeplinit un criteriu de calificare / selecție bazându-se pe capacitatea unui subcontractant, acest subcontractant nu poate fi înlocuit decât în condițiile în care noul subcontractant îndeplinește criteriul respectiv de calificare sau punctajul subcontractorului înlocuit în cazul unui criteriu de selecție menține contractorul în lista operatorilor economici selectați inițial.
 - b) introducerea unui nou subcontractant / înlocuirea unui subcontractant nu are impact asupra rezultatului aplicării criteriului de atribuire raportat la momentul evaluării ofertelor; de exemplu,

modificarea nu afectează algoritmul de evaluare tehnică a ofertelor bazat și pe modul de alocare a sarcinilor la nivelul operatorului economic (inclusiv în relația dintre asociați și subcontractanți).

- c) introducerea unui nou subcontractant / înlocuirea unui subcontractant nu are impact asupra eventualelor prevederi ale documentației de atribuire aferente art. 186 din Legea nr. 98/2016, respectiv art. 200 din Legea nr.99/2016 (prin care, în anumite cazuri, autoritatea /entitatea contractantă poate impune ca anumite sarcini esențiale să fie realizate în mod direct de către ofertant sau, în cazul unei oferte depuse de o asocierie de operatori economici, de un anumit membru al asocierii).
- d) introducerea unui nou subcontractant nu modifică prețul contractului dintre autoritatea / entitatea contractantă și contractant.
- e) introducerea unui nou subcontractant este strict necesară pentru îndeplinirea contractului în sensul că activitățile care urmează a fi întreprinse de noul subcontractant sunt strict necesare pentru îndeplinirea contractului.
- f) prin introducerea unui nou subcontractant nu este schimbat caracterul general al obiectului contractului/acordului-cadru, respectiv nu sunt afectate obiectivele principale urmărite de autoritatea/entitatea contractantă la realizarea achiziției inițiale, obiectul principal al contractului sau drepturile și obligațiile principale ale contractului, inclusiv principalele cerințe de calitate și performanță.

(3) Suplimentar celor prevăzute la alin. (3), acceptarea unui nou subcontractant (inclusiv în cazul înlocuirii unui subcontractant existent) de către autoritatea / entitatea contractantă se face cu verificarea respectării următoarelor prevederilor:

- a) subcontractantul propus nu se află în niciuna din condițiile de excludere a ofertanților din procedura de atribuire.
- b) acceptarea subcontractului propus nu conduce la o situație de conflict de interese.
- c) subcontractantul propus are capacitatea tehnică și profesională necesară pentru partea din contract pe care acesta urmează să o îndeplinească.

(4) Prețul contractului se ajustează dacă durata inițială de îndeplinire/executare a contractului se prelungește indiferent de perioada de prelungire peste termenele stabilite inițial în respectivul contract, din motive care nu se află sub responsabilitatea contractantului și cu condiția ca această ajustare să reprezinte o modificare nesubstanțială în sensul alin. (1). În acest sens, autoritatea / entitatea contractantă va verifica cel puțin următoarele:

- a) eventualele costuri suplimentare ale operatorul economic nu sunt acoperite de autoritatea/entitatea contractantă prin alte modalități stabilite în cadrul contractului (cum ar fi formulă de ajustare).

- b)** contractul nu are prevederi explicite contrare unei asemenea ajustări; existența unui preț ferm sau a unui preț forfetar nu este în sine o prevedere contrară unei asemenea ajustări..
- c)** ajustarea se limitează la strictul necesar pentru a acoperi creșterea/diminuarea costurilor pe baza cărora s-a fundamentat prețul contractului ca efect al prelungirii duratei de îndeplinire/executare a contractului din motive care nu se află sub responsabilitatea contractuală a contractantului.
- d)** dacă ajustarea ar fi fost aplicată tuturor ofertelor admisibile, identitatea ofertantului câștigător nu ar fi fost modificată.
- e)** ajustarea, în condițiile de mai sus, se va aplica doar restului de contract rămas de executat în timpul prelungirii (inclusiv serviciilor, lucrărilor sau bunurilor aflate în derulare, respectiv nefurnizate în totalitate) și va viza prețul lucrărilor, serviciilor sau bunurilor executate, prestate sau furnizate, după caz, în perioada de după expirarea duratei inițiale de execuție a contractului.
- f)** ajustarea va fi calculată astfel încât să compenseze costurile suplimentare pe care le suporta contractantul (costuri suplimentare aferente întârzierii de care contractantul nu este responsabil), în raport cu costurile pe care contractantul le-ar fi suportat dacă se finaliza contractul în durata inițială de implementare.

Art. 8

(1) O modificare va fi considerată nesubstanțială în conformitate cu prevederile art. 164 alin. (4) din H.G. 395/2016 și art. 158 alin. (4) din H.G. 394/2016, în cazul în care au loc modificări legislative sau au fost emise de către autoritățile locale acte administrative care au ca obiect instituirea, modificarea sau renunțarea la anumite taxe/impozite locale, al căror efect se reflectă în creșterea/diminuarea costurilor pe baza cărora s-a fundamentat prețul contractului, urmând ca prețul contractului să fie ajustat, chiar dacă în contract / acord – cadru nu există clauze de revizuire în acest sens. În acest sens, autoritatea / entitatea contractantă va verifica cel puțin următoarele:

- a)** publicarea actului normativ privind modificarea legislativă, respectiv emiterea actului administrativ, a avut loc după data de clarificare.
- b)** în cazul în care, contractul include o formulă de ajustare a prețului, iar această formulă include un indice care reflectă evoluția costurilor respective, se va lua în considerare doar ajustarea prin aplicarea formulei.
- c)** contractul nu are prevederi explicite contrare în această privință; existența unui preț ferm sau a unui preț forfetar nu este în sine o prevedere contrară unei asemenea ajustări.
- d)** actul normativ / actul administrativ nu extinde în mod considerabil obiectul contractului, dar are efect asupra costurilor pe baza cărora s-a fundamentat prețul contractului.

- e) ajustarea se limitează la strictul necesar pentru a acoperi creșterea/diminuarea costurilor pe baza cărora s-a fundamentat prețul contractului ca efect al actului normativ / actului administrativ, după intrarea în vigoare a acestuia.
 - f) dacă ajustarea ar fi fost aplicată tuturor ofertelor admisibile, identitatea ofertantului câștigător nu ar fi fost modificată sau ar fi atras și alți participanți la procedura de atribuire.
- (2) Creșterea salariului de bază minim brut pe țară, garantat în plată, sau după caz, a salariului de bază minim brut pentru un anumit domeniu de activitate economică aplicabil (denumit în continuare salariul minim), este un caz particular al prevederilor alin. (1) (*a se vedea exemplul din anexa nr.3 din prezenta instrucțiune*) și trebuie luate în considerare și următoarele:
- a) creșterea salariului minim poate influența atât costurile directe cu personalul din cadrul contractului cât și costurile de materiale, utilaje, transport sau costuri indirecte ale contractantului, generate exclusiv de executarea contractului, în raport cu componenta salarială din aceste costuri.
 - b) creșterea salariului minim poate influența costurile subcontractanților; prețul contractului nu va fi însă ajustat dacă acordul de subcontractare prevede că subcontractantul suportă asemenea modificări de costuri.
 - c) sarcina probei este a contractantului.

Secțiunea 7 – Modificări cu valoare scăzută

ART. 9

(1) Fără a exista nevoia de a verifica dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute pentru încadrarea ca modificare nesubstanțială prevăzute la art. 221 alin. (7) lit. a) - d) din Legea nr.98/2016, respectiv art. 240 alin. (3) lit. a)-d) din Legea nr. 99/2016, o modificare a contractului va fi considerată permisă dacă sunt îndeplinite condițiile cumulative prevăzute la art. 221 alin. (1) lit. f) din Legea nr.98/2016, după caz, la art. 241 din Legea nr.99/2016, respectiv:

- a) este mai mică decât pragurile corespunzătoare tipului de contract respectiv prevăzute la art. 7 alin. (1) din Legea nr. 98/2016, respectiv la art. 12 alin. (1) din Legea nr. 99/2016;
 - b) valoarea modificării este mai mică de 10% din prețul contractului inițial, în cazul contractelor de servicii sau de produse, sau 15% din prețul contractului inițial, în cazul contractelor de lucrări;
 - c) modificarea nu aduce atingere caracterului general al contractului/acordului-cadru.
- (2) De regulă, modificările cu valoare scăzută menționate la alin. (1) pot fi determinate de împrejurări precum, dar fără a se limita la:

- a) necesitatea implementării unor optimizări în legătură cu obiectul contractului.
- b) introducerea de noi produse/servicii/lucrări similare cu cele ce fac obiectul contractului inițial și care sunt necesare atingerii rezultatelor și indicatorilor de performanță sau calitate ai contractului de achiziție inițial.
- c) adaptarea proiectului tehnic la realitatea din teren (schimbări ale cotelor, pozițiilor și/ sau dimensiunilor unor lucrări etc) inclusiv schimbări de soluții tehnice punctuale.
- d) necesitatea suplimentării produselor/serviciilor/lucrărilor ce fac obiectul contractului și care sunt necesare atingerii rezultatelor și indicatorilor de performanță sau calitate ai contractului de achiziție inițial.

(3) În cazul în care se efectuează mai multe modificări supuse prevederilor art. 221 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 98/2016, respectiv prevederilor art. 241 alin. (1) din Legea nr. 99/2016, modificarea trebuie evaluată pe baza valorii cumulate nete a modificărilor succesive; această prevedere înseamnă că limitările valorice/procentuale se aplică valorii cumulate a tuturor modificărilor cu valoare scăzută și nu fiecărei modificări în parte.

(4) În sensul prezentului articol, valoarea modificării este reprezentată de valoarea produselor/serviciilor/lucrărilor suplimentare / noi / modificate minus valoarea produselor/serviciilor/lucrărilor inițiale la care se renunță (dacă este cazul de renunțări).

(5) În sensul alin. (4), dacă se înlocuiește, de exemplu, intrarea principală care era prevăzută inițial cu o ușă cu un preț contractual de 300 u.m. cu 2 intrări adiacente având 2 uși de alt tip, cu preț de 200 u.m. fiecare, valoarea acestei modificări este de $(2 \times 200 - 300 =) + 100$ u.m.; suplimentar, dacă se înlocuiesc două geamuri cu preț de 150 u.m. fiecare cu un geam cu preț de 250 u.m., valoarea modificării este de $(250 - 2 \times 150 =) - 50$ u.m. iar valoarea cumulată a celor două modificări este de $(+100-50=) +50$ u.m.

Astfel, în cazul exemplelor date la alin. (5), dacă se fac ambele modificări, valoarea cumulată a celor două modificări este de $(+100-50=) +50$ u.m.

(6) Fiecare modificare de preț va fi calculată pe baza unor prețuri similare din contract, cu adaptările de rigoare; dacă nu există prețuri similare pentru calcularea modificării, acesta se va calcula potrivit prețului rezonabil al resurselor necesare pentru implementarea modificării, la care se adaugă un profit rezonabil sau profitul declarat în propunerea financiară, dacă este cazul; caracterul rezonabil va fi evaluat în raport cu bunele practici general acceptate în sectorul respectiv de activitate, astfel încât să reflecte faptul că achiziția produselor /serviciilor/lucrărilor ce fac obiectul modificării s-a făcut în condiții de eficiență economică și socială, obținându-se nivelul de calitate necesar, la un preț ce nu depășește pe cel mediu existent pe piața de profil în cauză; autoritatea/entitatea contractantă are obligația de a documenta și evalua în detaliu și în mod obiectiv situația privind prețul mediu pe piața de profil precum și modul în care a calculat modificarea de preț.

(7) În cazul în care contractul inițial include o formulă de ajustare a prețului, pragul valoric de 10% / 15% menționat la alin. (1) lit. b) se raportează la valoarea ajustată a contractului, la momentul aprobării modificării (a se vedea anexa 2 la prezenta instrucțiune).

CAPITOLUL III - MODIFICĂRI SUBSTANȚIALE

ART. 10

(1) Cu excepția modificărilor permise ale contractului descrise la Capitolul II din prezenta Instrucțiune, de fiecare dată când apare necesitatea efectuării unei modificări contractuale autoritatea/entitatea contractantă va verifica dacă este îndeplinită cel puțin una dintre condițiile prevăzute de art. 221 alin. (7) lit. a) - d) din Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice, respectiv de art. 240 alin. (3) lit. a) – d) din Legea nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale.

(2) Orice modificare substanțială a condițiilor contractului/acordului-cadru inițial este asimilată unui nou contract/acord-cadru care trebuie supus unei noi proceduri de atribuire, pentru a se evita afectarea condițiilor inițiale ale competiției; condițiile inițiale ale competiției nu se referă doar la preț, ci și la alte elemente, cum ar fi caracteristicile produselor/serviciilor/lucrărilor achiziționate, volumul lucrărilor, durata acestora, procesul tehnologic.

(3) În cazul unei modificări substanțiale autoritatea/entitatea contractantă are obligația să încheie un nou contract pentru activitățile rămase de executat (sau, după caz, doar pentru lucrările/serviciile/produsele aferente modificării substanțiale, în condițiile în care acestea pot fi executate independent de contractul inițial) printr-o procedură de atribuire; participarea contractantului inițial la noua procedură de atribuire nu este de natură a fi interpretată drept creând un conflict de interese pentru autoritatea/entitatea contractantă.

(4) În cazuri excepționale, definite la art. 104 alin. (1) lit. b) și c) din Legea nr. 98/2016, respectiv la art. 117 alin. (1) lit. c) și d) din Legea nr. 99/2016, procedura de atribuire prevăzută la alin. (3) este de negociere fără publicare prealabilă a unui anunț de participare.

ART. 11

În conformitate cu principiul asumării răspunderii, prevăzut la art. 2 alin. (2) lit. f) din Legea nr. 98/2016, respectiv la art. 2 alin. (2) lit. f) din Legea nr. 99/2016, argumentarea încadrării în situațiile în care contractele pot fi modificate fără organizarea unei noi proceduri de atribuire intră în responsabilitatea exclusivă a autorității/entității contractante care trebuie să fie în măsură să justifice respectarea prevederilor legale incidente și să documenteze în detaliu analiza realizată (inclusiv, de exemplu, eventuale analize de piață necesare pentru demonstrarea potențialului de creștere semnificativă a costurilor în cazul încheierii unui nou contract).

CAPITOLUL IV – INFORMAȚII UTILE PRIVIND GESTIONAREA CONTRACTULUI

Secțiunea 1 - Ajustarea prețului contractului

ART. 12

(1) Autoritatea/entitatea contractantă are obligația de a introduce în contractul din documentația de atribuire o clauză de /revizuire a prețului contractului, cât mai bine adaptată la complexitatea contractului și la elementele componente ale prețului ofertat, atunci când durata contractului depășește 24 de luni, dacă nu există o altă prevedere legală care să stabilească o perioadă mai scurtă de 24 luni; totodată, în cadrul clauzei de revizuire se va menționa, după caz, și momentul de la care ajustarea devine aplicabilă și frecvența de ajustare în funcție de calendarul de plăți.

(2) În scopul aplicării acestei clauze, prin durata de derulare a contractului se va înțelege durata de furnizare a bunurilor/prestare a activităților contractului/execuție a lucrărilor, fără a se lua în considerare eventualele perioade de garanție incluse în contract.

(3) Clauza de revizuire poate lua în considerare indicii de costuri valabili la data de referință și se poate aplica de la începutul implementării contractului.

(4) Ajustarea prețului contractului în baza unei clauze expres prevăzută în documentele achiziției reprezintă expresia unei acțiuni de aplicabilitate directă și nemijlocită a clauzelor contractului, care se realizează în baza prevederilor art. 221 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 98/2016, respectiv art. 236 alin. (1) din Legea nr. 99/2016, având în vedere evoluția indicilor de preț pentru elemente constitutive ale ofertei, al căror efect se reflectă în creșterea/diminuarea costurilor pe baza cărora s-a fundamentat prețul contractului; indicii de ajustare se pot exprima, de exemplu, și sub forma unor indici de cost, prețuri de referință sau a evoluției cursului valutar și, în orice caz, vor fi stabiliți de instituții sau autorități publice sau alte organizații care au fost autorizate prin lege să stabilească astfel de indici.

(5) Orice ajustare a prețului contractului, conform modalității de calcul prevăzută în clauza de revizuire, va avea la bază indicii de ajustare definiți în contract de către autoritatea/entitatea contractantă pentru care se va preciza sursa, ponderea și încadrarea în formula de ajustare.

(6) Autoritatea/entitatea contractantă, în funcție de natura și complexitatea contractului, precum și în funcție de elementele componente ale prețului ofertat, atunci când introduce clauze de revizuire a prețului, se asigură de respectarea următoarelor reguli în definirea formulei de ajustare:

- a)** ajustarea ține cont de evoluția indicilor prețurilor care reprezintă componentele esențiale de cost într-o anumită perioadă (denumită perioada curentă) față de perioada anterioară (denumită perioada de raportare).

b) indicii selectați trebuie să corespundă sau să fie specifici elementului de preț care urmează să fie ajustat, respectiv nu se folosesc indici de ajustare care cuprind în metodologia de calcul și alte elemente decât cele strict legate de elementul de preț avut în vedere pentru ajustare atunci când există indici specifici, exclusiv dedicați elementului de cost respectiv.

c) ponderea alocată indicilor reflectă structura estimată a costurilor contractului.

(7) Alegerea indicilor utilizați pentru ajustare dintre cei calculați în statistici oficiale naționale trebuie să respecte următoarea procedură/următorii pași:

i. se alege indicele de preț aferent domeniului/producției industriale pentru activitățile CAEN din care fac parte produsele/ serviciile / activitățile respective; pentru exemplificare: a) în cazul contractelor de lucrări civile unde o pondere importantă o reprezintă structurile din beton armat indicele producției industriale ce poate fi utilizat pentru ajustare este „fabricarea betonului – CAEN 2362 ”; b) pentru un contract de furnizare de articole de papetărie se poate utiliza indicele producției industriale aferent cod CAEN 1723 “fabricarea articolelor de papetărie” c) pentru un contract de servicii de proiectare nu există un indice specific, exclusiv dedicat serviciilor de proiectare și trebuie utilizat un indice de pe o ramură mai generală, disponibil în statisticile naționale oficiale.

ii. în cazul în care nu există indici de preț stabiliți strict și exclusiv pentru obiectul contractului respectiv/elementul de cost care se ajustează se utilizează indicele de preț din ramura generală de activitate (de exemplu, în cazul serviciilor de proiectare indicele ce poate fi utilizat este cel aferent categoriei serviciilor cu cod CAEN 71 „Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică”); se poate observa că acest indice conține și alte activități decât cele de proiectare, motiv pentru care nu a fost utilizat în cadrul pasului i).

iii. în cazul în care nu se pot identifica indici relevanți conform celor prezentate la pașii i) și ii) se va utiliza, de exemplu, indicele prețului producției industriale pentru domeniul construcțiilor, indicele prețului de consum pentru servicii, după caz, sau indicele prețului de consum pentru mărfuri /produse; alternativ, autoritatea / entitatea contractantă poate utiliza în vedere ajustării, în această situație, evoluția Indicelui Prețurilor de Consum (general) sau a Ratei Inflației între data de referință și momentul ajustării; pentru ajustarea unor valori utilizând indicele prețurilor de consum (IPC), formula poate fi $A = \text{suma inițială de actualizat} \times \text{IPC} / 100$ sau $B = \text{suma inițială de actualizat} \times \text{rata inflației} + \text{suma inițială de actualizat}$; în cazul utilizării altor indici decât indicele Prețurilor de Consum (IPC), formula se va ajusta corespunzător.

(8) În aplicarea prevederilor alin. (6) litera b), în cazul contractelor de lucrări care se află sub incidența prevederilor *H.G. nr. 1/2018* se folosește pentru ajustare formula polinomială prevăzută în acest act normativ (introdusă mai jos); în cazul contractelor de lucrări pentru care nu există obligația respectării

prevederilor *H.G. nr. 1/2018*, aceasta poate fi utilizată și adaptată, inclusiv prin eliminarea și/sau adăugarea unor elemente de cost specifice în raport cu natura contractului;

$A_n = a_v + m * M_n / M_o + f * F_n / F_o + e * E_n / E_o$, unde:

- "An" este coeficientul de ajustare care urmează a fi aplicat valorii de contract estimate pentru lucrările realizate în luna "n" (sumele aferente punctului (a) din subclauza 50.1 [Situția de Lucrări], exclusiv lucrările evaluate pe baza costului sau a prețurilor curente);
- "av" este un coeficient fix și reprezintă valoarea procentuală a plății în avans față de preț contractului;
- "m", "f", "e" sunt coeficienți care reprezintă ponderea estimată a fiecărui element relevant de cost în execuția Lucrărilor. Elementele de cost reprezintă resurse relevante cum ar fi forța de muncă, utilaje și materiale;
- "Fn", "En", "Mn" sunt indicii curenți de preț/cost sau prețurile de referință pentru luna "n", exprimați în moneda Contractului, după cum sunt aplicabile la data cu 60 de zile înainte de ultima zi a lunii "n". Indicii de preț sau prețurile de referință sunt aferente elementelor de cost relevante;
- "Lo", "Eo", "Mo" sunt indicii de preț/cost de bază sau prețurile de referință, exprimați în moneda Contractului, aplicabile la data anterioară cu 30 de zile față de termenul-limită de depunere a ofertelor. Dacă nu a existat un asemenea termen (de exemplu, în cazul unui contract atribuit ca urmare a unei proceduri de negociere fără publicarea unui anunț de participare), data de raportare va fi data semnării contractului.

Indicii de preț/cost și/sau prețurile de referință, inclusiv sursa acestora și orice informație necesară pentru a determina cu certitudine definiția lor, precum și ponderea acestora vor fi stabiliți de către Beneficiar în tabelul datelor de ajustare din Acordul Contractual. Se va verifica următoarea ecuație: $a_v + m + f + e = 1$.

În cazul în care un indice de preț/cost curent sau un preț de referință pentru luna respectivă nu este disponibil (sau valoarea lor nu este definitivă), se va folosi ultimul indice sau preț disponibil, iar ajustarea va fi recalculată atunci când indicele sau prețul va fi disponibil (respectiv când valoarea lor va deveni definitivă). Dacă prin contract nu se prevăd plăți în avans formula se va modifica în consecință.

Sau conform formulei:

$A_n = av + (1 - av) * I_n / I_o$, unde:

- "An" este coeficientul de ajustare care urmează a fi aplicat valorii de contract estimate pentru lucrările realizate în luna "n" (sume aferente punctului (a) din subclauza 50.1 [Situația de Lucrări], exclusiv lucrările evaluate pe baza costului sau a prețurilor curente);
- "av" este valoarea procentuală a plății în avans față de prețul contractului;
- "In" este indicele de cost în construcții - total publicat de Institutul Național de Statistică în Buletinul Statistic de Prețuri, la tabelul 15, aplicabil la data cu 60 de zile înainte de ultima zi a lunii "n". Se va preciza explicit momentul din an pentru a identifica valoarea aplicabilă a acestui indice.
- "Io" este indicele de cost în construcții - total, aplicabil la data anterioară cu 30 de zile față de termenul-limită de depunere a ofertelor. Dacă nu a existat un asemenea termen (de exemplu, în cazul unui contract atribuit ca urmare a unei proceduri de negociere fără publicarea unui anunț de participare), data de raportare va fi data semnării contractului.

- (9)** Ajustarea prețurilor este aplicabilă tuturor serviciilor /lucrărilor/produselor din cadrul contractului / acordului-cadru, cu excepția sumelor care sunt rambursate pe baza costurilor efectiv înregistrate de către contractant, cum sunt cele din categoria altor sume necesare implementării contractului, conform Secțiunii II din prezentul capitol.
- (10)** Lipsa informațiilor la nivelul documentelor achiziției inițiale referitoare la modul concret de revizuire a prețului conduce la imposibilitatea autorității/entității contractante de a ajusta prețul contractului în baza art. 221 alin. (1) lit.a) din Legea nr.98/2016, respectiv art. 236 din Legea nr.99/2016.
- (11)** Ajustarea prețului, în absența unei clauze de revizuire, este aplicabilă direct doar în condițiile stabilite la art. 8.
- (12)** Prețul contractului se poate modifica și atunci când indicii de ajustare a prețului contractului înregistrează o evoluție negativă, respectiv determină scăderea prețului acestuia.
- (13)** Autoritatea/entitatea contractantă poate aplica/utiliza simultan, în cadrul aceluiași contract/acord-cadru, una sau mai multe modalități/formule de ajustare, sub condiția indicării exprese a bunurilor, serviciilor sau lucrărilor sau a componentelor acestora pentru care se utilizează una sau alta dintre formule și fără a se permite plata nejustificată a creșterii costurilor prin calcularea de două sau de mai multe ori a ajustării pentru același element de cost, respectiv scăderea nejustificată a prețului contractului prin calcularea de două sau de mai multe ori a ajustării pentru același element de cost.

Secțiunea 2 - Alte sume necesare pentru implementare

ART. 13

(1) *“Alte sume necesare pentru implementare”* reprezintă sume de bani stabilite ca sumă fixă nominală, globală, la dispoziția autorității/entității contractante, incluse în valoarea estimată a contractului/acordului-cadru și implicit preluată fără a fi modificată la nivelul formularului de propunere financiară, destinate pentru a acoperi acele activități care sprijină îndeplinirea obiectivelor principale ale contractului (respectiv operațiuni auxiliare și/sau care țin de logistică) dar pentru care nu se pot determina cu exactitate, la momentul pregătirii procedurii de atribuire a contractului, cantitățile și toate detaliile calitative ce vor governa execuția acestora.

(2) Sumele prevăzute la alin. (1) care se regăsesc în practică sub diverse denumiri, cum ar fi *rezerve de implementare, cheltuieli incidentale, sume provizionate*, nu pot fi utilizate pentru acoperirea altor categorii de costuri decât cele pentru care au fost destinate, conform mențiunilor din documentația de atribuire.

(3) Decontarea se face numai dacă au fost descrise în documentația de atribuire a contractului inițial categoriile specifice, prezentate limitativ, de cheltuieli/costuri care pot fi suportate din aceste sume, iar contractantul demonstrează autorității/entității contractante faptul că sunt de această natură, fiind totodată necesare pentru îndeplinirea obiectului contractului în cauză și se încadrează în prețurile aferente unor activități/articole similare prevăzute în contract sau reprezintă prețul mediu al pieței; de asemenea, contractantul trebuie să supună aprobării autorității/entității contractante realizarea operațiunilor/activităților în cauză, înainte de a fi angajată cheltuiala, iar realitatea respectivelor cheltuieli trebuie să fie demonstrată ulterior aprobării, prin facturi și documente de plată doveditoare între contractant și prestatorul/furnizorul acestora; o rezervă de implementare care ar avea ca scop acoperirea la nivel general a unor cheltuieli nedefinite nu îndeplinește criteriile menționate în prezenta instrucțiune conform cărora categoriile de cheltuieli acoperite de rezerva respectivă trebuie să fie specifice și prezentate limitativ; astfel, folosirea unei asemenea rezerve de implementare pentru astfel de cheltuieli ar constitui în sine o modificare contractuală pentru care se aplica prevederile art. 1 alin (2) și (3) din prezenta instrucțiune.”

(4) Pentru aceste operațiuni/activități se recomandă autorității/entității contractante să aloce o valoare cu plafon fix *sumelor necesare pentru implementare* având în vedere că:

- a) sumele aferente altor cheltuieli se introduc de către autoritatea/entitatea contractantă la nivelul formularului aferent elaborării propunerii financiare, ca sumă fixă nominală, globală, nemodificabilă, fiind incluse, totodată, în valoarea estimată a achiziției/contractului/acordului-cadru. Astfel, propunerea financiară ce trebuie întocmită de ofertanți va conține o linie bugetară distinctă, dedicată anumitor articole/elemente (ce pot lua, spre exemplu, forma unor tipuri de lucrări specializate și/sau procurarea și instalarea unor echipamente) evidențiate la nivel general, având în vedere că necesitatea

procurării acestora nu se află sub controlul vreuneia dintre părțile contractului, neputându-se anticipa frecvența apariției în practică, precum și fiecare articol de deviz incident.

- b) sumele în cauză nu pot fi folosite altfel decât pentru articolele/elementele pentru care au fost destinate inițial.
- c) decontarea se va face conform clauzelor ce au fost prevăzute de la început în contract și care specifică modul de stabilire a prețurilor articolelor/elementelor pentru care a fost constituită linia *“alte sume necesare pentru implementare”*.

CAPITOLUL V- MODIFICAREA CONTRACTELOR/ACORDURILOR-CADRU ATRIBUITE ÎN BAZA OUG NR. 34/2006

ART. 14

Legislația aplicabilă contractelor de achiziție publică/sectorială încheiate după intrarea în vigoare a Legii nr. 98/2016, respectiv a Legii nr. 99/2016, ca urmare a finalizării unei proceduri de atribuire inițiate în baza OUG nr. 34/2006, se stabilește în conformitate cu prevederile art. 236 din Legea nr. 98/2016, respectiv ale art. 253 din Legea nr. 99/2016, coroborate cu principiile care guvernează aplicarea legii în timp, consacrate prin art. 15 alin. (2) din Constituția României, republicată, și art. 6 alin. (1) și (5) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată.

ART. 15

(1) Încheierea și modificarea contractelor de achiziție publică/sectorială după data intrării în vigoare a Legii nr. 98/2016, respectiv a Legii nr. 99/2016, ca urmare a finalizării unor proceduri de atribuire inițiate în baza OUG nr. 34/2006, se fac cu respectarea tuturor cerințelor și a condițiilor stabilite în documentațiile de atribuire aferente procedurilor de atribuire respective, documentații care au fost elaborate cu respectarea prevederilor OUG nr. 34/2006, și a normelor metodologice de aplicare a acesteia.

(2) În sensul prevederilor alin. (1), situațiile juridice născute în baza OUG nr. 34/2006, precum și efectele acestora, inclusiv cele care se produc după intrarea în vigoare a Legii nr. 98/2016, respectiv a Legii nr. 99/2016, sunt supuse prevederilor OUG nr. 34/2006.

ART. 16

În aplicarea prevederilor art. 6 alin. (5) din Legea nr. 287/2009, republicată, contractelor de achiziție publică/sectorială încheiate după data intrării în vigoare a Legii nr. 98/2016, respectiv a Legii nr. 99/2016, ca urmare a finalizării unor proceduri de atribuire inițiate în baza OUG nr. 34/2006, le sunt incidente dispozițiile Legii nr. 98/2016, respectiv ale Legii nr. 99/2016, doar în ceea ce privește actele/acțiunile neefectuate încă și modificările contractuale care vor interveni pe parcursul derulării contractelor.

ART. 17

(1) În cazul unei proceduri de atribuire inițiate în baza OUG nr. 34/2006, la care încheierea contractului de achiziție publică/sectorială s-a realizat după data intrării în vigoare a Legii nr. 98/2016, respectiv a Legii nr. 99/2016, ajustarea prețului, chiar dacă nu a fost precizată atât în documentația de atribuire, cât și în contractele respective, prin clauze speciale în acest sens, este permisă sub condiția respectării prevederilor art. 221 alin. (1) lit. e) coroborate cu prevederile art. 236 alin. (3) din Legea nr. 98/2016, respectiv ale art. 240 alin. (2) coroborate cu prevederile art. 253 alin. (3) din Legea nr. 99/2016, după caz. Prevederile din Secțiunea 6 din prezenta instrucțiune se vor aplica în mod corespunzător.

(2) În situația descrisă la alin. (1) sunt aplicabile și prevederile art. 164 alin. (4) din Anexa la HG nr. 395/2016, respectiv prevederile art. 158 alin. (4) din anexa la HG nr. 394/2016, în condițiile în care circumstanțele care determină actualizarea prețului, survin ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 98/2016, respectiv a Legii nr. 99/2016.

ART. 18

În cazul unei proceduri de atribuire inițiate în baza OUG nr. 34/2006, la care încheierea contractului de achiziție publică/sectorială s-a realizat după data intrării în vigoare a Legii nr. 98/2016, respectiv a Legii nr. 99/2016, ajustarea prețului, în situația în care a fost precizată atât în documentația de atribuire, cât și în contractele respective, prin clauze speciale în acest sens, este permisă sub condiția respectării prevederilor art. 221 alin. (1) lit. a) coroborate cu prevederile art. 236 alin. (3) din Legea nr. 98/2016 și cu prevederile art. 164 alin. (2) și (3) din Anexa la HG nr. 395/2016, respectiv ale art. 236, coroborate cu prevederile art. 253 alin. (3) din Legea nr. 99/2016 și cu prevederile art. 158 alin. (2) și (3) din Anexa la HG nr. 394/2016, după caz. Prevederile Capitolului II, Secțiunea 1 din prezenta instrucțiune se vor aplica în mod corespunzător.

ART. 19

În oricare dintre situațiile prevăzute la art. 17 și la art. 18, prețul contractului poate fi ajustat doar în măsura strict necesară pentru acoperirea creșterii indicilor de preț pentru elementele constitutive ale ofertei al căror efect se reflectă în creșterea costurilor pe baza cărora s-a fundamentat prețul contractului; în cazurile în care autoritatea/entitatea contractantă aplică ajustarea prețului contractului ca urmare a prelungirii procedurii de atribuire peste perioada estimată pentru desfășurarea procedurii, autoritatea/entitatea contractantă va aplica următoarea modalitate de ajustare:

a) autoritatea/entitatea contractantă verifică dacă durata de aplicare a procedurii de atribuire a fost prelungită peste perioada preconizată din motive ce exclud culpa ofertantului; perioada preconizată inițial este perioada de valabilitate a ofertei stabilită prin fișa de date, calculată în zile începând cu termenul-limită de depunere a ofertelor; durata de aplicare a procedurii este perioada calculată în zile între termenul-limită de depunere a ofertelor și semnarea contractului.

b) autoritatea/entitatea contractantă consideră indicele/indicii de preț publicat/publicați de Institutul Național de Statistică pentru elementele constitutive ale ofertei pentru care s-au înregistrat creșteri față de ultima zi de valabilitate a ofertei așa cum a fost precizată inițial în documentația de atribuire; valoarea indicelui/indicilor aferent/aferenți elementului/elementelor constitutive ale ofertei la expirarea perioadei preconizate inițial se notează V0; valoarea indicelui/indicilor la data semnării contractului se notează V1.

c) actualizarea prețului pentru elementele constitutive ale ofertei menționate la lit. b) se va realiza fie odată cu semnarea contractului/acordului cadru de achiziție publică/sectorială, fie ulterior prin act adițional la acesta, conform formulei cu caracter exemplificativ: Pretul ajustat = (costul elementului constitutiv 1 x V1 / V0) + (costul elementului constitutiv 2 x V1 / V0) +...+ (costul elementului constitutiv n x V1 / V0) + componenta/componentele de preț neafectată/neafectate de creșterea indicelui/indicilor de preț (); în formula anterioară se iau în considerare numai elementele constitutive ale prețului pentru care contractantul a solicitat ajustarea prețului;

d) pentru situația în care se constată, potrivit unor date oficiale (cum ar fi buletinele publicate de Institutul Național de Statistică), faptul că în cursul perioadei de execuție, decalată ca o consecință a prelungirii perioadei de evaluare a ofertelor din motive neimputabile contractantului, dinamica evoluției costurilor, relevante contractului, este semnificativ diferită față de dinamica evoluției costurilor din perioada ofertată de execuție, atunci contractorul poate fi îndreptățit la ajustarea prețului; în acest caz ajustarea prețului se face pentru a compensa costurile suplimentare pe care le suporta contractantul (costuri suplimentare aferente prelungirii perioadei de evaluare a ofertelor), în raport cu costurile pe care contractantul le-ar fi suportat dacă nu ar fi fost prelungită perioada de evaluare a ofertelor.

CAPITOLUL VII - Dispoziții finale

ART. 20

- (1) Prezenta instrucțiune se aplică procedurilor de atribuire și contractelor/acordurilor- cadru de achiziție publică/sectorială inițiate/semnate sau aflate în derulare la data intrării în vigoare a acesteia, în limitele și cu respectarea prevederilor legale aplicabile.
- (2) Exemplele incluse în prezenta instrucțiune au caracter exemplificativ și orientativ și pot fi utilizate de autoritățile/entitățile contractante și/sau operatorii economici pentru justificarea modificărilor contractuale doar în măsura în care demonstrează îndeplinirea completă a tuturor condițiilor relevante precizate de legislația achizițiilor publice/achizițiilor sectoriale.

ART. 21

Anexele 1 - 3 fac parte integrantă din prezenta instrucțiune.

ART. 22

La data publicării prezentei instrucțiuni în Monitorul Oficial al României, Partea I, se abrogă:

- Instrucțiunea nr. 3/2017 privind modificările contractului de achiziție publică/contractului de achiziție sectorială/acordului-cadru și încadrarea acestor modificări ca fiind substanțiale sau nesubstanțiale;
- Instrucțiunea nr. 2/2018 privind ajustarea prețului contractului de achiziție publică/sectorială, așa cum a fost modificată și completată;
- Instrucțiunea președintelui Agenției Naționale pentru Achiziții Publice nr. 1/2019.

ART. 23

Prezenta instrucțiune se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I și intră în vigoare la data publicării.

Președintele Agenției Naționale pentru Achiziții Publice,

Eugen Ștefan Cojoacă

Anexa nr.1 la Instrucțiunea nr.____/2020 privind derularea și modificarea contractului de achiziție publică/contractului de achiziție sectorială/acordului-cadru

<p>REGULA GENERALĂ</p>	<p>Modificarea condițiilor de implementare stabilite prin clauzele inițiale ale contractului/acordului-cadru, pe parcursul perioadei sale de valabilitate, impune organizarea unei noi proceduri de atribuire în conformitate cu prevederile legislației naționale.</p> <p>Totuși, modificarea contractului/acordului-cadru fără organizarea unei noi proceduri de atribuire se poate realiza în circumstanțe excepționale specifice și reprezintă o excepție de la regula generală.</p> <p>Mai jos sunt prezentate criteriile care trebuie îndeplinite pentru a determina dacă există aceste circumstanțe specifice.</p> <p>Dacă este necesar să se modifice contractul, circumstanțele trebuie verificate în raport cu criteriile prezentate mai jos. Evaluarea acestor criterii trebuie efectuată temeinic și cu atenție de către autoritatea/entitatea contractantă. Modificările trebuie să fie bine documentate și justificate. Sarcina verificării pentru încadrarea în aceste circumstanțe revine autorității contractante.</p>							
<p>MODIFICARE NESUBSTANȚIALĂ VALOARE SCĂZUTĂ</p> <p>CU</p>	<p>Niciuna dintre condițiile specifice stabilite de legislație nu trebuie verificată, iar contractul poate fi modificat fără obligația de a organiza o nouă procedura de atribuire, dacă:</p>	<p>a) valoarea modificării este sub pragurile UE;</p>	<p>ȘI (adică, a și b trebuie îndeplinite cumulativ)</p>	<p>b) valoarea modificării este: <10% din prețul contractului inițial (contractele de servicii și produse); <15% din prețul contractului inițial pentru (contractele de lucrări). <i>A se vedea nota 1 de mai jos.</i></p>	<p>Chiar și îndeplinite aceste condiții cumulative sunteți siguri că modificarea cu valoare scăzută nu aduce atingere caracterului general al contractului sau acordului-cadru?</p>	<p>Dacă toate sunt „DA” continuați cu modificare.</p>	<p>Dacă „NU” atribuiți un nou contract.</p>	
<p>ALTE MODIFICĂRI NESUBSTANȚIALE indiferent de valoare</p> <p>-</p>	<p>Modificările sunt permise când nu sunt substanțiale.</p> <p>O modificare a unui contract / acord-cadru pe cursul perioadei sale de valabilitate este considerată a fi substanțială când determină schimbarea caracterului general al contractului/acordului-cadru. Autoritatea contractantă va decide, documenta și justifica</p>	<p>Indiferent de situația descrisă mai sus (nesubstanțială cu valoare scăzută), modificările sunt întotdeauna considerate substanțiale dacă una sau mai multe dintre următoarele</p>	<p>a) modificarea introduce condiții care, dacă ar fi fost cuprinse în procedura inițială de achiziție, ar fi permis selecția</p>	<p>b) modificarea schimbă echilibrul economic al contractului/acordul ui-cadru în favoarea contractantului, într-un mod care nu a fost prevăzut în contractul/acordul-cadru inițial. Cu alte cuvinte, dacă operatorul economic</p>	<p>c) modificarea extinde considerabil obiectul contractului /acordului cadru. Cu alte cuvinte modificarea schimbă obiectul</p>	<p>d) un nou contractant îl înlocuiește pe cel inițial în alte cazuri decât cele prezentate mai jos (înlocuirea contractantului inițial)</p>	<p>Dacă toate sunt „NU”, continuați cu modificare.</p>	<p>Dacă una dintre circumstanțe este „DA”, nu efectuați modificarea.</p>

	de la caz la caz, dacă modificarea este substanțială. ÎN ORICE CAZ:		condiții sunt întrunite:	altor candidați decât cei selectați inițial sau acceptarea unei alte oferte decât cea acceptată inițial, sau ar fi atras și alți participanți la procedură. Cu alte cuvinte, dacă și alți operatori economici ar fi putut participa în noile condiții.	este acum mai mult remunerat, acest lucru ar fi putut atrage în competiție și alți operatori economici.	contractului, ceea ce ar fi putut atrage în competiție și alți operatori economici.			
CLAUZE DE REVIZUIRE, OPTIUNI PREVĂZUTE ÎN CONTRACT (indiferent de valoarea lor)	Au fost modificările preconizate și incluse în documentele achiziției inițiale, sub forma unor clauze speciale de revizuire (aici ar putea fi incluse: clauze de revizuire a	Sunt aceste clauze clare?	Sunt aceste clauze precise?	Sunt aceste clauze neechivoce ?	Clauzele menționează domeniul de aplicare și natura posibilelor modificări sau opțiuni?	Clauzele menționează condițiile în care se poate recurge la acestea?	Puteți justifica că aceste clauze nu conduc la modificări sau opțiuni care ar putea afecta natura contractului sau a acordului-cadru?	Dacă toate sunt „DA”, continuați cu modificarea.	Dacă „NU”, atribuiți un nou contract.

	prețului sau opțiuni)?								
LUCRĂRI, SERVICII ȘI/SAU PRODUSE SUPLIMENTARE	Au devenit necesare lucrări, servicii sau produse suplimentare, din partea contractantului inițial, care nu au fost incluse în achiziția inițială ?	Sunteți sigur că o schimbarea contractantului:	a) nu poate fi realizată din motive economice sau tehnice, precum cerințe de interschimbabilitate sau interoperabilitate cu echipamentele, serviciile sau instalațiile existente achiziționate în procedura inițială.	ȘI (adică, a și b trebuie îndeplinite cumulativ)	b) ar provoca dificultăți semnificative sau o creștere semnificativă a costurilor pentru autoritatea contractantă ?	Sunteți sigur că această creștere a prețului nu depășește 50% din valoarea contractului inițial? <i>A se vedea nota 2 de mai jos.</i>	Sunteți sigur că astfel de modificări succesive nu au scopul de a eluda aplicarea regulilor privind achizițiile publice?	Dacă toate sunt „DA”, continuați cu modificare.	Dacă „NU”, atribuiți un nou contract.
CIRCUMSTANȚE IMPREVIZIBILE	Necesitatea modificării a apărut ca urmare a unor circumstanțe pe care o autoritate contractantă diligentă nu putea să le prevadă?		Sunteți sigur că modificarea nu afectează natura generală a contractului ?	Sunteți sigur că această creștere a prețului nu depășește 50% din valoarea contractului / acordului-cadru inițial? <i>A se vedea nota 2 de mai jos.</i>	Sunteți sigur că astfel de modificări consecutive nu au scopul de a eluda aplicarea regulilor privind achizițiile publice ?			Dacă toate sunt „DA”, continuați cu modificare.	Dacă „NU”, atribuiți un nou contract.
ÎNLOCUIREA CONTRACTANTULUI	Un nou contractant îl înlocuiește pe cel inițial ca o consecință, fie:	a) a unei clauze de revizuire neechivoce sau a unei opțiuni în conformitate	b) SAU a unei succesiuni universale sau parțiale a unui alt operator economic în locul	*** Condiții suplimentare pentru „b”: - îndeplinește celălalt operator economic criteriile de selecție calitativă stabilite inițial?	c) SAU autoritatea contractantă își asumă obligațiile contractantului inițial față de	Aceste condiții NU sunt cumulative. Este suficientă îndeplinirea uneia dintre	Dacă există un „DA” fie la a), fie la b) cu toate condițiile suplimentare sau la c),	Dacă „NU”, atribuiți un nou contract.	

		cu prevederile din contractul inițial,	contractantului inițial, în cadrul unui proces de reorganizare (preluare, fuziune, divizare, achiziție sau insolvența etc.)? ***!	- Sunteți sigur că acest lucru nu implică alte modificări substanțiale ale contractului? - Sunteți sigur că acest lucru nu are scopul de a eluda aplicarea regulilor privind achizițiile publice ?	subcontractanții acestuia,	acestea (a, b sau c.) Referitor la condițiile suplimentare prevăzute la b), toate acestea trebuie îndeplinite în mod cumulativ.	continuați cu modificarea.	
--	--	--	--	---	----------------------------	--	----------------------------	--

Nota 1: Aveți grijă ca în cazul în care se fac mai multe modificări succesive, valoarea trebuie să fie evaluată pe baza valorii nete cumulative a modificărilor succesive. Acest lucru înseamnă că toate modificările contează pentru maxim. Exemplu (consumabile): Modificarea 1 este de 3%. Este permisă. Modificarea 2 este de 5%. Total = 8%. Încă este permisă. Modificarea 3 este de 3%. Total = 11%. Modificarea 3 nu poate avea loc.

Nota 2: Aveți grijă ca în cazul în care se fac mai multe modificări succesive, acestea nu trebuie să depășească cumulativ procentul de 50% în cazul contractelor de achiziție publică. Exemplul 1: Modificarea 1 este de 20%, modificarea 2 este de 67%. Prima modificare este permisă, cea de-a doua însă, nu. Exemplul 2: Modificarea 1 este de 20%, modificarea 2 este de 25% (iar împreună nu depășesc 50%) Ambele sunt permise. În aceste cazuri, în scopul calculării prețului, se utilizează prețul actualizat al contractului de achiziție publică/acordului-cadru care constituie valoarea de referință atunci când contractul include o clauză de indexare. Trebuie subliniat faptul că introducerea de modificări fără atribuirea unei noi proceduri constituie o excepție; posibilitatea de a introduce modificări succesive trebuie utilizată cu maximă prudență, fără scopul de a eluda aplicarea regulilor privind achizițiile publice și principiile egalității de tratament, nediscriminării și transparenței care stau la baza acestora.

Anexa nr.2 la Instrucțiunea nr.____/2020 privind derularea și modificarea contractului de achiziție publică/contractului de achiziție sectorială/acordului-cadru

EXEMPLU DE CALCUL AL PREȚULUI REVIZUIT AL CONTRACTULUI ATUNCI CÂND AU LOC MAI MULTE TIPURI DE MODIFICĂRI CONTRACTUALE
(cazul în care la nivelul contractului există clauză de indexare)

<p align="center"> Data începere contract ↓ Aplicare clauză de indexare (procent de 10%) ↓ Suplimentare cu 28 U.M. conf. lit b) ↓ Aplicare clauză de indexare (procent de 20%) ↓ Suplimentare cu 24 U.M. conf. lit c) ↓ Suplimentare cu 15 U.M. conform lit f) ↓ </p>							IMPLEMENTARE CONTRACT		Prețul revizuit al contractului inițial conform formulei de indexare	Valoarea ajustată a prețului contractului inclusiv suplimentări cf lit b), c) și/sau f)	Structura verificare încadrare condiții modificare
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	U.M.	U.M.			
Valoare inițială contract =100											
1 Ajustare conform Lit a) - actualizarea contractului conform clauză de indexare cu un procent de 10%	40 U.M. = lucrări executate și acceptate înainte de aplicarea clauzei de indexare	20 U.M valoarea înainte de indexare a lucrărilor executate și acceptate în T2. Valoare lucrări indexate =20U.M.*1,10 (indicele de indexare)=22 U.M. (valoarea indexată a lucrărilor)	40 U.M. (valoarea lucrărilor rămase de executat conform contract inițial)				40+22+40 = 102	102	În scopul verificării încadrării în condițiile prevăzute la lit b și/sau c), prețul revizuit al contractului conform clauzelor de indexare , va fi calculat ca suma dintre valoarea lucrărilor executate și acceptate, calculate conform clauzelor de indexare aplicabile și valoarea lucrărilor rămase de executat calculate la valoarea din contract inițial (40+22+40 = 102). Nu se va accepta luarea în considerare, la calculul prețului revizuit al contractului, a valorii ajustate prin indexare a lucrărilor rămase de executat, deoarece indicii de ajustare pot avea evoluții pozitive sau negative astfel încât, reflectă evoluție costurilor într-un anumit moment și nu oferă o estimare viabilă a evoluției costurilor contractului pe întreaga perioadă a acestuia.		
2 Modificare conform Lit b) - suplimentare cu 28 U.M.			Suplimentare cu 28 U.M.				40+22+40 = 102	102+28=130	Modificarea nu va depăși 50% din prețul revizuit al contractului conform clauzei de indexare prevăzute la lit a) (102 U.M.). În cazul nostru avem $28/102=27,45\% < 50\%$ - modificarea este permisă.		
3 Ajustare conform Lit a) - actualizarea contractului conform clauză de indexare cu un procent de 20%	40+22=62 = lucrări executate și acceptate inclusiv valoarea ajustată a lucrărilor la T2			20 U.M valoarea înainte de indexare a lucrărilor executate și acceptate în T3 și T4. Valoare lucrări indexate=20U.M.*1,20 (indicele de ajustare)=24 U.M.	20 U.M. (valoarea lucrărilor rămase de executat conform contract inițial)		62+24+20 = 106	62+28+24+20=134	În scopul verificării încadrării în condițiile prevăzute la lit b și/sau c), prețul revizuit al contractului , conform clauzelor de indexare, va fi calculat ca suma dintre valoarea lucrărilor executate și acceptate, calculate conform clauzelor de indexare aplicabile și valoarea lucrărilor rămase de executat conform contract inițial. În cazul nostru avem $40+22+24+20 = 106$ U.M.		
4 Modificare conform Lit c) - circumstanțe imprevizibile cu 24 U.M.					Suplimentare cu 24 U.M.		62+24+20 = 106	134+24=158	Modificarea nu va depăși 50% din prețul revizuit al contractului conform clauzei de indexare prevăzute la lit a). În cazul nostru $24/106=22,64\% < 50\%$ - modificarea este permisă. Se va verifica ca valoarea cumulată a tuturor modificărilor efectuate conform lit b) și/sau c) să nu fie mai mare decât 50% din prețul revizuit al contractului. În cazul nostru avem $(28+24)/106=49,05\% < 50\%$ - modificarea este permisă		
5 Modificare conform Lit f) cu 15 U.M.						Suplimentare cu 15 U.M.	62+24+20 = 106	158+15=173	Modificarea va fi mai mică decât 10% din prețul revizuit al contractului conform clauzei de indexare prevăzute la lit a) (106 U.M.), în cazul contractelor de achiziție de servicii sau de produse, sau mai mică decât 15% din prețul revizuit al contractului conform clauzei de indexare prevăzute la lit a), în cazul contractelor de achiziție publică de lucrări. În cazul nostru avem $15/106=14,15\%$ - modificarea nu este permisă în cazul unui contract de servicii sau de produse dar este permisă în cadrul unui contract de lucrări.		

Anexa nr.3 la Instrucțiunea nr. ____/2020 privind derularea și modificarea contractului de achiziție publică/contractului de achiziție sectorială/acordului-cadru

Exemplu de calcul al ajustării prețului contractului din cauza creșterii salariului minim prin modificare legislativă

Reguli generale:

- Valoarea manoperei va fi actualizată doar pentru acoperirea modificării salariului minim.
- Structura valorii manoperei se identifică atât înainte de modificarea salariului minim cât și după.
- În identificarea ponderii valorii de manoperă în prețul contractului, precum și a structurii tarifelor aferente manoperei, se iau în considerare elemente furnizate de operatorul economic, fără ca autoritatea contractantă să fie obligată de acestea, dacă informațiile furnizate nu îndeplinesc un caracter de rezonabilitate sau nu pot fi probate de către contractant. Spre exemplu, informațiile care nu îndeplinesc un caracter de rezonabilitate sunt informațiile care nu corespund cu resursele menționate în propunerea tehnică și financiară.
- În cazul în care plățile într-un contract de achiziție publică/acord-cadru se realizează în baza unor articole comasate, în care prețul include materialele, manopera, utilajul și transportul, actualizarea componentelor prețului se realizează în baza devizelor analitice/defalcării prețurilor, pe care le va depune contractantul odată cu solicitarea de actualizare a prețurilor.
- Operatorul economic explică valoarea componentei de manoperă pe categorii de personal (pentru manopera directă, utilaje, transport etc) și structura tarifelor aferente manoperei pentru fiecare tip de categorie de personal luat în calcul la realizarea propunerii tehnice și financiare, astfel:
 - a) salariul brut conform contractelor de muncă...
 - b) adaosuri (ex. indemnizația de concediu determinată conform legii)...
 - c) sporuri conform contractelor de muncă...
- În exemplu prezentat salariul minim brut stabilit prin Hotărâre a Guvernului crește la 3000 lei/lună iar costul salarial orar este considerat a fi salariul brut orar plus 20%.

Categorie de personal	Salariul minim brut înainte de modificarea salariului minim prin Hotărâre a Guvernului (lei)			Salariul minim brut după modificarea salariului minim prin Hotărâre a Guvernului (lei)		
	Lunar	Orar (166,666 ore pe lună)	Cost salarial orar înainte de modificare	Lunar	Orar (167,333 ore pe lună)	Cost salarial orar după modificare
Muncitori/personal necalificat	1.900,00	11,400	13,680	3.000,00	17,928	21,514
Muncitori/personal calificat	2.500,00	15,000	18,000	3.000,00	17,928	21,514
Ingineri/Economiști/Personal studii superioare	4.500,00	27,000	32,400	4.500,00	26,892	32,271

Volumul total de manoperă necesar pentru execuția lucrărilor este următorul:

<i>Categorie de personal</i>	<i>Numărul total de ore</i>
<i>Muncitori/personal necalificat</i>	<i>60.000,00</i>
<i>Muncitori/personal calificat</i>	<i>25.000,00</i>
<i>Ingineri/Economiști/Personal studii superioare</i>	<i>4.000,00</i>

Astfel, costul total de manoperă poate fi prezentat prin tabelul următor:

<i>Categorie de personal</i>	<i>Numărul total de ore</i>	<i>Cost salarial orar înainte de modificarea salariului minim prin Hotărâre a Guvernului (lei)</i>	<i>Cost de manoperă înainte de modificarea salariului minim prin Hotărâre a Guvernului (lei)</i>	<i>Cost salarial orar după modificarea salariului minim prin Hotărâre a Guvernului (lei)</i>	<i>Cost de manoperă după modificarea salariului minim prin Hotărâre a Guvernului (lei)</i>
<i>Muncitori/personal necalificat</i>	<i>60.000,00</i>	<i>13,680</i>	<i>820.800</i>	<i>21,514</i>	<i>1.290.840,00</i>
<i>Muncitori/personal calificat</i>	<i>25.000,00</i>	<i>18,000</i>	<i>450.000</i>	<i>21,514</i>	<i>537.850,00</i>
<i>Ingineri/Economiști/Personal studii superioare</i>	<i>4.000,00</i>	<i>32,400</i>	<i>129.600</i>	<i>32,271</i>	<i>129.084,00</i>
<i>Total</i>			<i>1.400.400,00</i>		<i>1.957.774,00</i>

Concluzii

- În acest exemplu, costul cu manopera a crescut cu 557.374,00 lei.
- Astfel, dacă valoarea inițială a contractului era de 5 000 000 lei fără TVA, noua valoare este de 5.557.374,00 lei, ceea ce reprezintă o creștere cu 11,1475% %.
- Modalitatea practică de actualizare a prețului contractului va fi următoarea: fiecare factură pentru servicii prestate / bunuri furnizate / lucrări executate va prezenta valoarea acestora și, separat, impactul actualizării, conform calculelor de mai sus.